

Työllisyyden yhdyspintojen yhteistyön mahdollisuuksista – esimerkkinä työpajatoiminta

20.11.2023 klo: 13.00–16.00

Päivän ohjelma

13.00 Tervetuloa

erityisasiantuntija Ellen Vogt, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

13.10 Työpajatoiminnan tilannekuva marraskuu 2023

asiantuntija Tarja-Liisa Riipinen, Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry

13.35 Yhteistyön reunaehdot nykyisen hankintasäätelyn puitteissa

erityisasiantuntija Niina Ruuskanen, Julkisten hankintojen neuvontayksikkö

14.10 Käytännön yhteistyön esimerkkejä hyvistä käytännöistä

**palveluesihenkilö Marja-Sisko Kataikko, Jyväskylän kaupunki
työpaja-asiantuntija Anu Puhakka, Oulun kaupunki
koordinoiva esimies Kirsi Jormanainen, Pohjanmaan hyvinvointialue
työllistymistä edistävien palvelujen päällikkö Irina Lindroos, Varha**

**15.10 Paneelikeskustelu:
Miten tästä eteenpäin? Millaisia mahdollisuuksia tulevaisuuden yhteistyölle on avautumassa?**

**erityisasiantuntija Jaana Heinonen, STM
erityisasiantuntija Merja Hilpinen, OKM
kehittämisasiantuntija, Anne Välimaa, KEHA-keskus
Keskustelun vetäjinä: asiantuntija Tarja-Liisa Riipinen, Into, Ellen Vogt, Hyvil**

15.45 Päätössanat ja johtopäätökset

**projektipäällikkö Liisa Jurmu, Kuntaliitto ry,
toiminnanjohtaja Timo Kontio, Into ja
erityisasiantuntija Ellen Vogt, Hyvil**

16.00 Tilaisuus päättyy

Käytännön ohjeita tilaisuuteen

- Pidetään kamerat ja mikrofonit kiinni esitysten aikana
- Puheenvuoroa voi pyytää keskustelujen aikana kättä nostamalla tai chatissa
- Chatissa voi käydä tilaisuuden aikana keskustelua, ja aktiivista keskustelua toivotaan
- Tilaisuuden materiaalit lisätään sekä Hyvilin että Kuntaliiton tapahtumasivuille tilaisuuden jälkeen
- Kaikki esitykset esitetään yhdeltä koneelta
- Tilaisuuden alustajat: kunnioittakaa toisianne ja pitäkää kiinni sovitusta aikaraamasta.

**SUOMI, JOSSA KENENKÄÄN
EI TARVITSE SELVITÄ YKSIN**

Työpajatoiminnan tilannekuva marraskuu 2023

Tarja-Liisa Riipinen

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry

20.11.2023 Työllisyyden yhdyspintojen yhteistyön mahdollisuuksista

Into on etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan asiantuntijaorganisaatio

270

työpajaa

600

etsivää
nuorisotyöntekijää

yli **2200**

ammattilaista

Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus

Työpajatoiminta: valmentautujat, ohjautuminen, palvelut

Valmentautujia työpajoilla

22 356

joista nuoria

12 144

Ohjautuminen työpajatoimintaan*

32 % työhallinnosta

2 % ei tietoa

16 % muualta

13 % oppilaitoksista

16 % sosiaali- ja
terveyspalveluista

13 % suoraan työpajalle

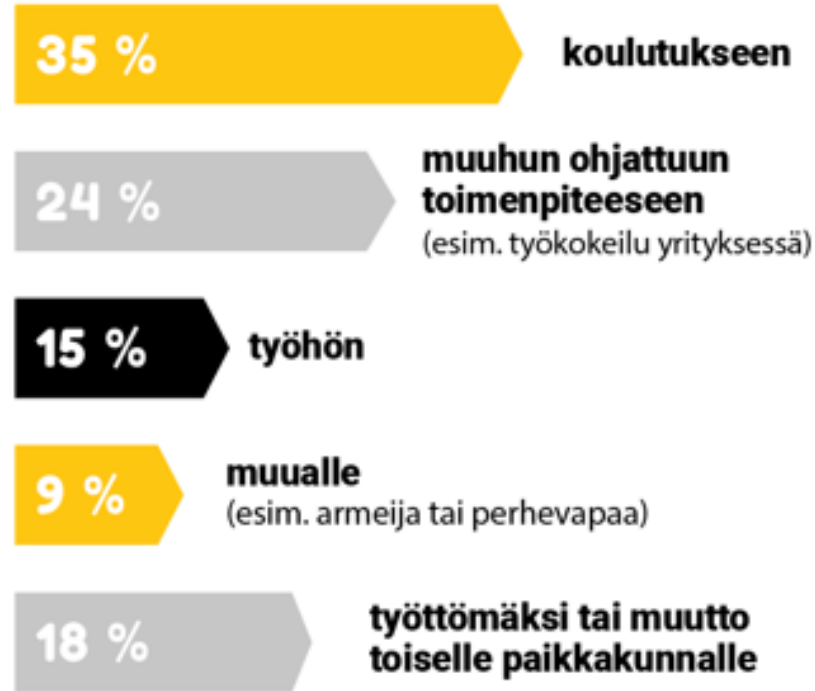
8 % nuorisotyöstä

Yleisimmät työpajan valmennuspalvelut

1. Kuntouttava työtoiminta
2. Työkokeilu
3. Palkkatuettu työ
4. Sosiaalinen kuntoutus

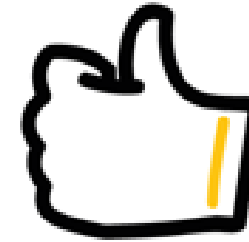
Työpajatoiminta: vaikuttavuus ja palaute

Työpajajakson jälkeen*

Myönteisiä edistysaskeleita koettu

- 85% opiskelu- ja työelämävalmiuksissa
- 82% arjen taidoissa
- 79% elämänhallinnassa
- 79% sosiaalisissa taidoissa

94 % valmentautujista on kokenut sosiaalista vahvistumista työpajajakson aikana.

Valmentautujat antavat työpaja-toiminnalle kiitettävän arvion:

4,3
Asteikko 1–5

Työpajatoiminta

- Työpaja on **valmennusyhteisö**
 - vahvistaa **hyvinvointia**
 - kasvattaa **osaamista**
 - tukee kohti **koulutusta ja työtä**
- Työpajatoiminta perustuu
 - yksilölliseen **valmennukseen**
 - **yhteisöllisyyteen**
 - **tekemällä oppimiseen**
- Tavoitteena **sosiaalinen vahvistuminen**
 - itsetuntemus
 - sosiaaliset taidot
 - arjenhallinta
 - opiskelu- ja työelämävalmiudet
 - elämänhallinta

Kunnalliset työpajat: tilannekuvaa ja kehittämistarpeita 1/2

Toiminta siirtynyt hyvinvointialueelle

- Nuorten pajoja 28, yhteensä 74
- Osa kunnista pohtii takaisin siirtämistä
- Myös: tilassa 2 organisaatiota – yhteistyöhaasteita
- **Sosiaalityön ja nuorisotyön työotteiden yhdistäminen**

Toiminnan lopettaminen

- Noin 10 työpajaa
- **Pieniä kuntia kasvukeskusten ympärillä, myös ns. sekapajoja:** toiminta nuorille loppunut

OKM 2022

- 31 valtionapukelpoista työpajaa ei hakenut rahoitusta + 5 ei myönnetty

Kunnalliset työpajat: tilannekuvaa ja kehittämistarpeita 2/2

Pajan palveluvalikoima kaventunut

- Kuntouttava työtoiminta pois, **lisätty työkokeilua**
- **Tuottanut palveluvajeita**

Omat sopimukset pajan ja nuoren välillä

- Paikataan palveluvajeita
- Haasteet
 - TE-hallinto ei tunnista
 - Ei kuulu etuutta
 - Ohjautuminen voi heiketä
- Ei kestävä ratkaisu – tarvitaan toimenpide
- **Tarvitaan linjaus: työllistymistä tukeva palvelu**

Yhteistyö: kunta ja hyvinvointialue

Horisontaalinen yhteistyö

- Paja voi tuottaa kuntouttavaa työtoimintaa
- OKM:n työpajatyöryhmän suosittelema
- **Ei yleistä**
- **Tarvitaan laajemmin**

Kumppanuusmalli

- **Erilaiset sovellukset yleisiä**
- OKM:n työryhmä ei suosittele: kilpailun vääristymisen riski
- Variaatiot: kuka tuottaa valmennuksen
- **Tarve selkiyttää**

Mahdollisuutena myös hallitusohjelman kirjaus:

- "Kuntouttavan työtoiminnan työhön suuntaavat palvelut **palautetaan kuntien järjestämisvastuulle...**"
- **Valmistelun eteneminen?**

3. sektorin näkökulma

- **Kilpailutukset** / dynaaminen hankinta / palveluseteli
 - Hintojen harmonisointia
 - **Hinta voi jäädä niin alhaiseksi, ettei ole mahdollisuutta tuottaa**
- **Vrt. laadukas ja vaikuttava palvelu**
 - Kattava toimijaverkko, lähipalvelut

Yleisiä haasteita

- Hyvinvointialueiden työntekijöissä vajeita: **palveluohjaus ei toimi**
- **Palvelupolut eivät toimi**
 - Kuntouttava työtoiminta -> työkokeilu
-> palkkatuki

AVIn linjauksia

- Nuorten työpajatoiminnan **valtionavustusta ei saa käyttää kuntouttavassa työtoiminnassa olevien nuorten valmentamiseen?**
- **Selkiytettävä**

Mitä tarvitaan?

- **Horisontaalinen yhteistyö**
- **Kumppanuusmallit kestäviksi**
- **OKM:n & AVIn linjaukset**
 - Valtionavustus & kuntouttava työtoiminta
- **Omat sopimukset**
 - Tunnistettava TE-hallinnossa työllistymistä tukevaksi palveluksi
- **Uusi työpajapalvelu**
 - Kokonaisvaltaisuus, arjenhallinnan vahvistaminen
 - Kuntien järjestämisvastuulla
- **Hallitusohjelmakirjauksen valmistelu:**
 - Osa kuntouttavasta työtoiminnasta kuntien järjestämisvastuulle?

”

Se antoi syyn lähteä ulos talosta ja tavata muita ihmisiä, ettei tarvinnut olla vaan kotona yksin kaikki päivät. Auttaa, ettei ole niin yksinäinen, ja samalla motivoi etsimään jotain tulevaisuutta varten niin kuin koulu tai työ.

Pysy ajan tasalla työpajatoiminnasta!

Somessa @intolaiset

- [Twitter](#)
- [LinkedIn](#)
- [Facebook](#)
- [Instagram](#)

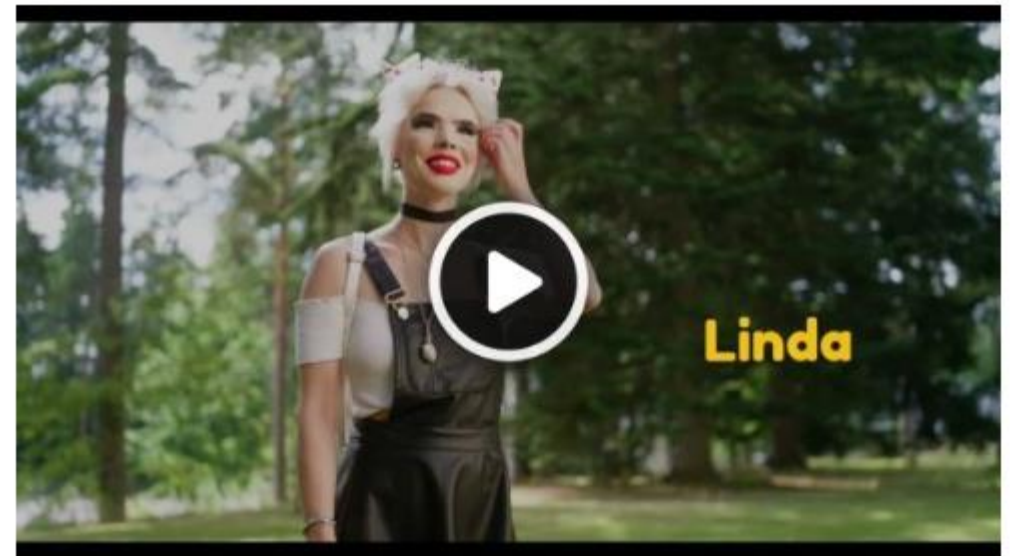
Tilaa IntoUutiset

- uutiskirje.intory.fi/

into

ETSIVÄ NUORISOTYÖ JA
TYÖPAJATOIMINTA RY

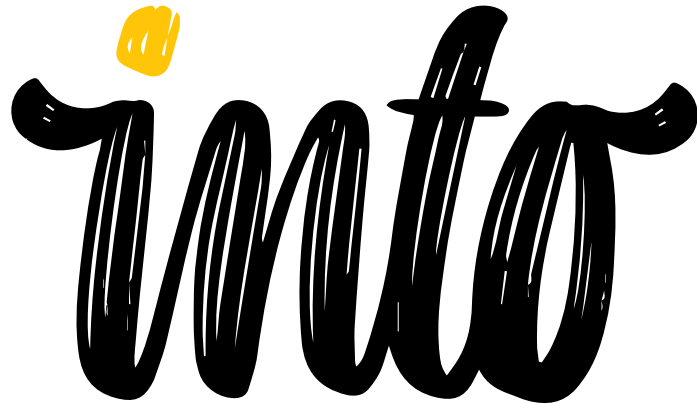
11/2022

Nuoret ja valmentautujat kertovat: Miksi etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta on tärkeää?

"Mä oon oppinut uusia taitoja, mitä en ees tiennyt, että mulla on. Et on ollut ihana nähdä, mitä osaa eikä tiiäkkään, että osaa", kuvailee Linda kokemuksiaan työpajatoiminnasta.

Ota yhteys!

**ETSIVÄ NUORISOTYÖ JA
TYÖPAJATOIMINTA RY**

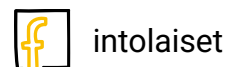
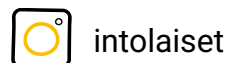
Reetta Pietikäinen
vaikuttamistyön asiantuntija

reetta.pietikainen@intory.fi

050 374 9708

Twitter: @reettapietik

LinkedIn: Reetta Pietikäinen

Yhteistyön reunaehdot nykyisen hankintasääntelyn puitteissa

Työllisyyden yhdyspintojen yhteistyön mahdollisuuksista – esimerkkinä työpajatoiminta

Webinaari 20.11.2023

Niina Ruuskanen, erityisasiantuntija

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö

Hankintoihin liittyviä yhteistyön eri muotoja

Kilpailutettuun hankintasopimukseen perustuva yhteistyö

- Hankintayksikkö + toimittaja

Hankintayksiköiden väliseen sopimukseen perustuva yhteistyö

- Ns. horisontaalinen yhteistyö
- Yhdessä toteutetut hankinnat

Rakenteellinen, useamman hankintayksikön yhteistyö

- Yhteishankintayksiköt
- Sidosyksiköt

Muu yhteistyö

- Hankinnan valmistelu
- Hankintatoimen tai palvelujen yhteinen kehittäminen jne.

**Hankintalain lähtökohta on
kilpailuttamisvelvollisuus**

**Hankintalaissa säädetään
menettelytavoista hankintoja
kilpailuttaessa**

JHNY

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyöstä ja hankinnoista

Kilpailuttamisvelvollisuus ja hankintayksikön tehtävät

- Hyvinvointialueiden tehtävät kuuluivat aiemmin kunnille
 - Tehtävien jakautuessa jotkin aiemmin kunnan omana toimintana/yhteistoimintana tehdyt työt ovat myös jakautuneet
- Esim. työpajapalveluilla yhdyspintoja
 - Hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla mm. kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus
 - Kuntien vastuulla mm. nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta, työllisyyden kuntakokeilut, kunnan maksuosuudet työmarkkinatukeen
- Hyvinvointialue ja kunta ovat erillisiä, itsenäisiä oikeushenkilöitä -> erillisiä hankintayksiköitä, jotka hoitavat pääosin eri tehtäviä
- Kuntien ja hyvinvointialueiden hankintasopimuksia koskee lähtökohtaisesti hankintalain kilpailuttamisvelvollisuus

Kuntalaki, hyvinvointialuelaki ja palvelujen hankinnat

- **Kunta tai kuntayhtymä** voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai hankkia ne sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta
 - Lain perustelujen mukaan kunta voi hankkia palvelun mm. valtiolta, muulta julkisyhteisöltä tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta
- **Hyvinvointialue** voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta
 - Lain perustelujen mukaan mahdollista hankkia palvelu myös valtiolta, kunnalta tai muulta julkisyhteisöltä tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta
- Laissa/perusteluissa ei oteta tarkemmin kantaa siihen, millä edellytyksin kunta ja hyvinvointialue voisivat hankkia palvelun toisiltaan
 - Arvioidaan hankintalain lähtökohdista
 - Hankinnoissa huomioitava perustuslain julkisen hallintotehtävän siirtämisen edellytykset

Yhtiöittämisvelvollisuus

- Jos kunta tai hyvinvointialue hoitaa tehtäviään kilpailutilanteessa markkinoilla, sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus)
 - Kunta/hyvinvointialue ei lähtökohtaisesti voi jättää tarjoustä julkiseen tarjouskilpailuun yhtiöittämättä tarjottavaa palvelua
 - Yhtiöittämisvelvollisuus ei koske vähäistä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa toimintaa
- Kunta-/hyvinvointialueissa säädetty tilanteista, jolloin kunta/hva **ei ainakaan** hoida tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla mm. silloin, jos:
 - Palveluja tuotetaan lain perusteella omana toimintana kunnan/hva:n asukkaille ja muille, joille on lain perusteella järjestettävä palveluja
 - Tehtävää hoidetaan kunta-/hyvinvointialueissa tarkoitetulla tavalla yhteistoiminnassa ja yhteistoimintaa ei koske kilpailuttamisvelvollisuus

Yhteistoiminta

- Hankintalainsäädäntöä ei sovelleta tietyin edellytyksin kahden hankintayksikön välisiin, yhdessä järjestettyihin hankintoihin (ns. horisontaalinen yhteistyö)
 - Kuntalain 50 §:n mukaan kuntien yhteistoimintaan ei sovelleta hankintalakia, jos yhteistoiminnassa on kyse 16 §:ssä säädetyllä tavalla kunnan tai kuntayhtymän hankinnasta toiselta hankintayksiköltä
 - Hyvinvointialuelain 53 §:n mukaan hyvinvointialueet voivat tuottaa palveluja yhteistoiminnassa, jos kysymys on hankintalain 16 §:ssä tarkoitetusta hankinnasta toiselta hankintayksiköltä
- Vastaavaa, nimenomaista säännöstä ei ole esimerkiksi kunnan ja hyvinvointialueen välisestä toiminnasta

JHNY

Horisontaalinen yhteistyö

Lähtökohtia

- Hankintalain ns. horisontaalisen yhteistyö soveltuu vain hankintasopimukseen
 - Ei siis sovellu esim. vuokrasopimukseen, lakisääteiseen yhteistoimintaan tai toimivallan/järjestämisvastuun siirtoon niiden jäädessä jo muutenkin hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle
- Horisontaalisen yhteistyön kriteerien täyttyminen arvioidaan tapauskohtaisesti (=jokaisen sopimuksen osalta erikseen)
- Horisontaalisen yhteistyön perusta on luotu EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännössä
 - Hankintalakiin v. 2017
 - Kansallista oikeuskäytäntöä toistaiseksi vähän

Hankintalain 16 § (ns. horisontaalinen yhteistyö)

Hankintalakia ei sovelleta hankintayksiköiden väliseen hankintaan, jolla hankintayksiköt toteuttavat:

1. yhteistyössä ja
2. yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi
3. niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut

➤ **Kaikkien kriteerien tulee täyttyä**

Lisäksi toiminnan kohdistumisen vaatimus: enintään 5 % ja enintään 500 000 euron osuus yhteistyön piiriin kuuluvista palveluista tuotetaan muita kuin sopimuksen osapuolia varten (pääsääntö)

1. Yhteistyön kriteeri

- Sääntelyn tarkoituksena mahdollistaa todellinen yhteistyö hankintayksiköiden välillä ilman, että yhteistyön toteuttamisessa niiden olisi kilpailutettava hankintansa toisiltaan
- Yhteistyön tulisi olla todellista siten, että siihen osallistuvat hankintayksiköt toteuttaisivat yhteistyön piiriin kuuluvia palveluja myös ilman yhteistyötä
- Voi sisältää kaikentyyppisiä toimintoja, jotka kuitenkin liittyvät osallistuville viranomaisille osoitettujen tai niiden suoritettavakseen ottamien palvelujen suorittamiseen ja velvollisuuksien hoitamiseen
 - Voi liittyä lakisääteisiin tai vapaaehtoisin tehtäviin
- Osallistumisen ei tarvitse välttämättä olla samanlaista, vaan kunkin yksikön osallistuminen olla myös toista täydentävää tai vastakkaista

2. Yhteisten tavoitteiden kriteeri 1/2

- Osallistuvilla yksiköillä tulee olla yhteinen tavoite
 - Voi sisältää kaikentyyppisiä toimintoja, jotka kuitenkin liittyvät osallistuville viranomaisille osoitettujen tai niiden suoritettavakseen ottamien palvelujen suorittamiseen ja velvollisuuksien hoitamiseen
 - Voi liittyä lakisääteisiin tai vapaaehtoiseihin tehtäviin

2. Yhteisten tavoitteiden kriteeri 2/2

- Säännöksessä viitataan ainoastaan tavoitteiden yhteisyyteen, eikä siinä edellytetä saman julkisen palvelun tarjoamista yhdessä
 - Hankintadirektiiviä on tulkittava siten, että ”siinä sallitaan erotuksetta, että osallistuvat hankintaviranomaiset suorittavat julkisen palvelun tehtävää sekä yhdessä että erikseen, kunhan niiden yhteistyöllä voidaan saavuttaa niille yhteiset tavoitteet.” (perusteluista EUT:n tuomiosta asiassa C-796/18 Stadt Köln)
- Voi koskea myös julkisten palvelujen toteuttamista edistäviä liitännäistoimintoja

3. Yksikön vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut - kriteeri

- Vain yleiseen etuun liittyvät näkökohdat saavat ohjata yhteistyön toteuttamista sekä siihen sisältyviä hankintaviranomaisten välisiä varojen siirtoja
 - Yleisen edun mukaisuudesta ei kuitenkaan juuri tulkintamateriaalia hankintalainsäädännössä
- Kuntalain kuntien yhteistoimintaa koskevissa perusteluissa katsottu, että erityisesti lakisääteiset palvelut ovat luonteeltaan sellaisia, joissa on käsillä yleisen edun mukaisten tarpeiden tyydyttäminen
- EU-oikeuden julkisen palvelun velvoitetta koskeva tulkinta: yleiseen etuun liittyvä tehtävä voi täytyä, mikäli markkinat eivät suorittaisi tehtäviä tai markkinat suorittaisivat tehtävät erilaisin ehdoin laatuun, turvallisuuteen, kohtuulliseen hintaan, yhdenvertaiseen kohteluun tai yleiseen saatavuuteen liittyvin ehdoin ilman julkisia toimia

Sopimuksen kohdistumista koskeva vaatimus

- Enintään viisi prosenttia ja enintään 500 000 euron osuus yhteistyön piiriin kuuluvista palveluista tuotetaan muita kuin sopimuksen osapuolia varten
 - Poikkeukset: prosenttiosuus on 10 silloin, kun yhteistyön piiriin kuuluvissa palveluissa ei ole markkinaehtoista toimintaa (todetaan avoimuusilmoituksella); ei sovelleta, kun ”ulosmyynti” alle 100 000 euroa vuodessa
- Palvelujen myynti muille kuin sopimuksen osapuolille saattaisi vaarantaa todellisen yhteistyön luonteen
- Yhteistyön piiriin kuuluvien palvelujen myyntiä muille kuin yhteistyöhön osallistuville hankintayksiköille saattaa rajoittaa myös mm. kunta- ja hyvinvointialuelain yhtiöittämisvelvoite sekä kilpailulain kilpailuneutraliteettisäännökset
- Lisäksi: oikeuskäytännön mukaan yhteistyön hyöty ei saa koitua yksityisen tahon hyödyksi

Esimerkkejä oikeuskäytännöstä 1/2

- Paikallisalueviranomaisen ja yliopiston välinen konsultointisopimus sairaalarakennuksen maanjärjestävyysarvioinnista (EUT C-159/11, Lecce)
 - Ei täyttänyt edellytyksiä, sillä palvelu ei muistuttanut tieteellistä tutkimusta, joka kuului yliopiston tehtäviin
 - Lisäksi sopimus voi johtaa yksityisen yrityksen suosimiseen (alihankinta)
- Piirikunnan ja kaupungin välinen sopimus, joka koski rakennusten puhtaanapitoa (EUT C-386/11, Piepenbrock)
 - Ei täyttänyt edellytyksiä, sillä tilaajayhteisö oli varannut itselleen oikeuden valvoa tehtävän asianmukaista suorittamista ja päättää sopimus
 - Sopimuksen perusteella toinen yhteisö sai tehtävän suorittamisesta aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen ja pystyi lisäksi hyödyntämään kolmansia osapuolia (alihankkijoita)

Esimerkkejä oikeuskäytännöstä 2/2

- Kaupungin ja osavaltion turvallisuusviranomaisten tekemä sopimus palokunnan toiminnan koordinoitua varten hankitun ohjelmiston maksuttomasta ja pysyvään käyttöön antamisesta (EUT C-796/18, Stadt Köln)
 - Katsottiin maksuttomuudesta huolimatta hankintasopimukseksi (vastikkeena ohjelmiston kehittäminen)
 - Yhteistyö voi olla mahdollista, vaikka se koskee liitännäisiä toimintoja, kunhan ne edistävät julkisten palvelujen tosiasiallista toteutumista. Ei siis edellytetä, että yhteistyön kohteena olisi oltava nimenomaan kansalaiselle suoritettavat julkiset palvelut, joita on tarjottava yhdessä.

Yhteenvetoa 1/2

Yhteistyö täyttää varmimmin edellytykset, jos:

- Se liittyy kaikkien yhteistyöhön osallistuvien hankintayksiköiden vastuulle kuuluvien julkisten palveluiden tuottamiseen (yhteiset tavoitteet ja yleisen edun mukaiset julkiset palvelut)
- Osallistuvat tahot saavat yhteistyöstä sellaista etua, jota ne eivät saisi yksin toimiessaan (yhteistyö)
- Yhteistyönä toteutettava palvelu on sen laatuista, ettei sille oikein edes ole markkinoita (yleisen edun mukaisuus)

Yhteenvetoa 2/2

Ns. yhteistyö **ei** todennäköisesti täytä edellytyksiä, jos:

- Yksi hankintayksikkö tuottaa toiselle hankintayksikölle yksipuolisesti palveluja vastaavin ehdoin kuin yksityinen markkinatoimija
 - Puuttuu yhteistyö ja yhteiset tavoitteet
- Palvelutuotanto hyödyttää esim. vain ostajan palvelujen toteuttamista, mutta ei edistä myyjän vastuulla olevien julkisten palvelujen toteuttamista
 - Puuttuu yhteistyö, yhteiset tavoitteet ja molempien vastuulla olevat yleisen edun mukaiset palvelut

JHNY

Kiitos!

**Tauko
Jatketaan klo 14.10**

Käytännön yhteistyön esimerkkejä hyvistä käytännöistä

palveluesihenkilö Marja-Sisko Kataikko, Jyväskylän kaupunki

työpaja-asiantuntija Anu Puhakka, Oulun kaupunki

koordinoiva esimies Kirsi Jormanainen, Pohjanmaan hyvinvointialue

työllistymistä edistävien palvelujen päällikkö Irina Lindroos, Varsinais-Suomen hyvinvointialue

KUNTOUTTAVAN TYÖTOIMINNAN HORIZONTAALINEN YHTEISTYÖ, NUORTEN TYÖPAJATOIMINTA

Marja-Sisko Kataikko

Työpajatoiminnan palveluesihenkilö

Jyväskylän kaupunki

20.11.2023

NUORTEN TYÖPAJATOIMINTA JYVÄSKYLÄSSÄ

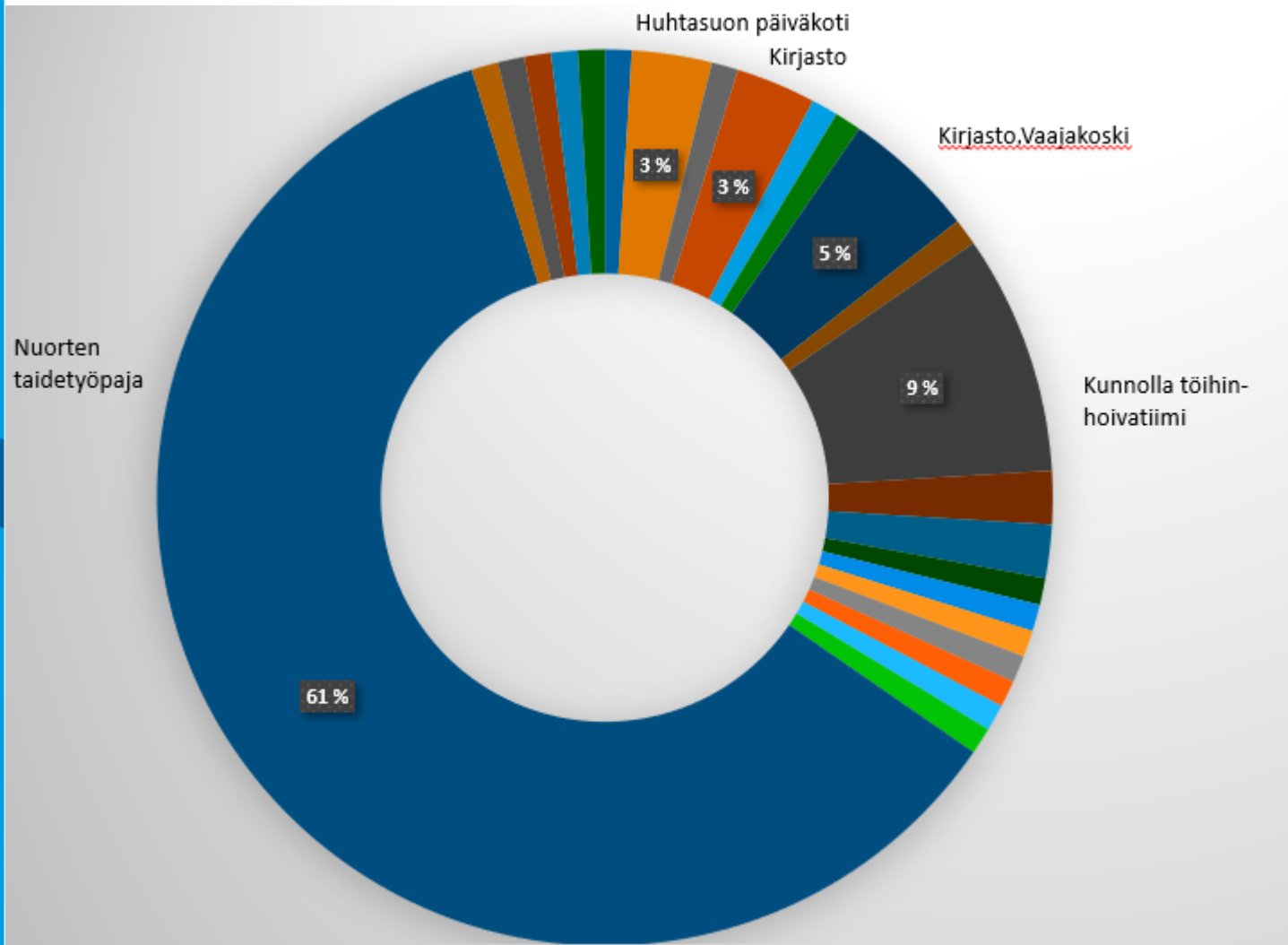
- Jyväskylän kaupungin nuorten taidetyöpajalla on nuorille tarjolla Arjen taitojen pajoja, Työelämäpajoja sekä toisen asteen Vivo-valmennus. Nyt myös monikulttuurinen paja maahanmuuttaneille nuorille. Nuoria voi poluttaa pajalta toiselle kunnon parantueissa.
- Nuoret ovat pajalla työkokeilu-, kuntouttavan työtoiminnan tai omilla sopimuksilla (noin kolmannes kutakin).
- Jyväskylän kaupungin Nuorten taidetyöpaja pärjää hyvin valtakunnallisessa vertailussa. (Sovari-tulokset, laatumerkki, sijoittumistiedot, nuorten tarinat.)

NUORTEN TYÖPAJATOIMINTA JYVÄSKYLÄSSÄ

- Työvalmentajat 22 henkilöä + vastaavat työvalmentajat 2 henkilöä + muuta henkilöstöä
- Toiminta 15-29-vuotiaille. Eniten 20-24-vuotiaita.
- Vuosittain Taidetyöpajalla yli 25 ryhmää, á 8-12 nuorta, yhteensä lähes 300 nuorta + Vivo-valmennus Gadian kanssa 150 nuorta.
- Yhteistyö perusopetuksen, toisen asteen, sote-palveluiden, työllisyyden, kolmannen sektorin ja nuorten omien verkostojen kanssa.

KUNTOUTTAVAN TYÖTOIMINNAN SOPIMUKSET

NUORTEN TAIDETYÖPAJA ON JYVÄSKYLÄN KAUPUNGISSA SUURIN KUNTOUTTAVAA TYÖTOIMINTAA TOTEUTTAVA YKSIKKÖ

TILANNE HYVINVOINTIALUEEN ALKAESSA

- Kaupungin nuorten työpaja ei voinut jatkaa kuntouttavaa työtoimintaa, koska vastuu oli siirtynyt hyvinvointialueelle.
- Jyväskylän kaupungissa noin 70 nuorta oli vaarassa jäädä ilman kuntouttavan työtoiminnan paikkaa vuonna 2022 , koska kuntouttavasta työtoiminnasta ei ollut tehty uusia kilpailutuksia/sopimuksia hyvinvointialueella.
- Työllisyyspalvelut teki alkuvuodesta sopimuksen kuntouttavan työtoiminnan toteuttamisesta hyvinvointialueen kanssa.
 - Jyväskylän kaupungin yksiköissä voi järjestää kuntouttavaa työtoimintaa.
 - Jatkossa hyvinvointialue ei maksa korvausta toteutuneista työtoimintapäivistä kaupungin yksikköön.
 - Vastuutyöntekijä työskentelee jatkossa hyvinvointialueella työllisyyspalveluiden sijaan.
- Tämä ei aluksi koskenut nuorten työpajatoimintaa.

LAKIMIEHEN SELVITYKSEN TULOKSIA

- Asia perustuu hankintalakiin, hyvinvointialuelakiin ja kuntalakiin sekä näiden kolmen tulkintaan.
- Hankintalain mukaan hyvinvointialueen pitäisi lähtökohtaisesti kilpailuttaa toiminta. Kuitenkin horisontaalisella yhteistyöllä hankintayksiköiden (kaupungin ja hyvinvointialueen) on mahdollista tehdä yhteistyötä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ”yleisen edun mukaiset palvelut”. Lisäksi myös esim. työllisyyden hoitoon liittyviä yhteisiä tavoitteita.
- Toiminnan täytyy tapahtua yhdessä eikä rahaa saa liikkua. Toiminta voi tapahtua kaupungin tiloissa, mutta hyvinvointialueen kuuluu myös osallistua.
- Hyvinvointialue voi osallistua tarjoamalla työvoimaa tai tiloja, mutta myös esimerkiksi materiaaleja ym. Osallistumisen tapojen ei tarvitse olla samat, mutta vaatimus on, että molemmat osallistuvat.
- Kaupunki ei voi yksinään tuottaa koko palvelua.

<https://soteuudistus.fi/ukk> ja

<https://www.hankinnat.fi/sisallon-maarittely/toimialakohtaisia-ohjeita/hyvinvointialueuudistus-ukk>

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Hankintalain 16 §:n mukainen horisontaalinen yhteistyö on poikkeus hankintalain soveltamisalasta. Horisontaalinen yhteistyö voi 16 §:n mukaan koskea **vain sellaisia kokonaisuuksia, joilla hankintayksiköt toteuttavat yhteistyössä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden vastuulla olevia yleisen edun mukaisia julkisia palveluja.** -- Horisontaalisen yhteistyön edellytyksiä on täsmennetty unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, ks. esimerkiksi C-480/06, C-159/11, C-386/11 ja C-796/18.

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

- **Kuntouttava työtoiminta** kuuluu hyvinvointialueen järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen. Kyse on sosiaalipalvelusta, mutta **palvelun tavoitteet liittyvät myös työllisyydenhoitoon.** Myös kunnilla on työllisyyden hoitoon liittyviä tavoitteita ja ne järjestävät lakisääteisesti (kuntakokeilukunnat) ja yleisen toimialan puitteissa työllisyyspalveluja. Lisäksi kunnat vastaavat osin työmarkkinatuen rahoituksesta, ja rahoitusvastuun tavoitteena on kannustaa kuntia tarjoamaan työtä ja työllistymistä edistäviä palveluja pitkäaikaistyöttömille.
- **Nuorisotyö** kuuluu kunnan tehtäviin ja nuorisotyön muotoihin voi kuulua nuorten **työpajatoiminta**, jonka järjestäjänä kunta voi toimia. **Myös nuorten työpajatoiminnan yhtenä tavoitteena on parantaa nuoren valmiuksia päästä avoimille työmarkkinoille.** Lisäksi sekä kunnan että hyvinvointialueen tehtävänä on edistää asukkaidensa **terveyttä ja hyvinvointia.** Työpajoilla pyritään osin samoihin tavoitteisiin mm. palvelujen piirissä olevien asiakkaiden elämänhallinnan, hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämiseen liittyen. Asukkaille lain perusteella toteutettavat palvelut ovat tyypillisesti myös yleisen edun mukaisia julkisia palveluja.

JYVÄSKYLÄ

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Velvollisuus yhtiöittämisestä

Kuntalaki ja hyvinvointialuelaki edellyttävät, että kuntien ja hyvinvointialueiden on yhtiöitettävä markkinoilla kilpailutilanteessa harjoitettava toimintansa. --

Kun kunta tai hyvinvointialue tuottaa lain perusteella omana toimintanaan palveluja alueensa asukkaille ja muille, joille sen on lain perusteella järjestettävä palveluja, kunta tai hyvinvointialue ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla. **Kunta tai hyvinvointialue ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla myöskään silloin, jos se toimii lakiin perustuvan yhteistoimintavelvoitteen perusteella tai jos kyse on yhteistoiminnasta, jota ei tarvitse kilpailuttaa hankintalain perusteella.**

KAUPUNGIN JA HYVINVOINTIALUEEN VÄLINEN SOPIMUS MYÖS NUORTEN TYÖPAJATOIMINNASSA

Johtopäätökset:

- Kuntouttavaa työtoimintaa voi järjestää nuorten taidetyöpajalla.
- Kaupungin ja hyvinvointialueen välisessä sopimuksessa on riittävällä tarkkuudella sovittu toiminnan järjestämisestä. Rahaa ei liiku kunnan ja hyvinvointialueen välillä.
- Hyvinvointialueelta pitää olla osoitettuna resurssi, jolloin toiminta tosiasiallisesti tapahtuu yhdessä.
- Kuntouttavan työtoiminnan tehtävissä työnjako
 - Hyvinvointialueella on omavalmentajat, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä työpajan valmentajien kanssa.
 - Hyvinvointialueelle on määritelty kuntouttavan työtoiminnan vastuuhenkilöt.

NUORET KUNTOUTUVAT TYÖPAJATOIMINNASSA!

- Kohdennettu nuorisotyö on tuloksellinen tapa tukea haastavissa tilanteissa olevia nuoria (ks. esim. Vauhkonen ja Hoikkala 2020).
(<https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nakokulmat/nakokulma55.pdf>)
- Kunnallisilla nuorten työpajoilla (ja toki myös muilla pajoilla) on paljon osaamista ja kokemusta nuorten tukemisesta ja toiminta on tuloksellista.
- OKM:n työpajatyöryhmä suosittaa mm., että työpajatoiminnan järjestämisestä ja rahoituksesta säädettäisiin monialaisena palveluna.
- Jyväskylässä joudumme ilmeisesti nyt arvioimaan tilannetta uudelleen. Olisi kuitenkin todella tärkeää, että lainsäädäntö mahdollistaisi työpajatoiminnan kaltaisen tuloksellisen, eteenpäin vievän ja suhteellisen edullisen tukimuodon tehokkaan käyttämisen nuorten auttamisessa. On nuorten näkökulmasta iso vahinko, jos kuntouttavaa työtoimintaa ei esim. meillä voida enää toteuttaa.

KIITOS!

Nupa-sopimus

20.11. 2023

Anu Puhakka, Nuorisopalvelut, Nuorten työpajatoiminta

Heli Haapaniemi, BusinessOulu, Työllisyyspalvelut

21.11.2023

Nupa-sopimuksella sovittava työpajavalmennus

- kynnyksetön nuorisotyöllinen palvelu
- sopimus ei edellytä asiakkuutta mihinkään, ei tarvitse olla työtön työnhakija
- kun työkokeilu ei ole mahdollinen tai se on liian vaativa, myös silloin kun opinnoista määräaikainen keskeytys
- varmistetaan, että nuori saa toimeentulon esim. työmarkkinatuki, kuntoutusraha/tuki, toimeentulotuki, jne.
- mahdollisuus harkinnanvaraiseen kulukorvaukseen, jos asiakas on työllisyyspalvelujen asiakas
- kesto 1-6 kk
- 1-5 päivää vkossa (jos yksi päivä-muina päivinä muita palveluja esim. terapia)
- 4-6 tuntia päivässä (alussa jopa 2 tuntia päivässä)

Kenelle:

- kun nuori odottaa pääsyä johonkin palveluun, koulun alkua jne,
- nuori haluaa toimintaa, haluaa oppia, haluaa valmentautua opiskelemaan, haluaa valmentautua työelämään
- toiminta voi alkaa heti sopimuksen teon jälkeen (hox. kirjaus työllistymissuunnitelmaan jos työllisyyspalvelujen asiakas)
- Osaamistodistus voidaan kirjoittaa myös Nupa-jaksolta ja sen aikana voi valmentautua myös ammatillisen koulutuksen Näyttöön

OULU

www.ouka.fi/tyopajat

www.nuortenoulu.fi

Sopimus osallistumisesta Nuorten työpajavalmennukseen

- Nimi (henkilötunnus) osallistuu Nuorten työpajavalmennukseen X pajalla X aikana. Työaika xpv/vkossa, xh/pvässä. Työpäivät ovat pääsääntöisesti xxx, poikkeuksista sovitaan erikseen. Tarvittaessa yksilöidään toiminto. esim. toimitaan pääasiassa ulkona tai luontokohteissa tms.
- Osallistuja sitoutuu noudattamaan nuorten työpajojen yhteisiä toiminta- ja turvallisuusohjeita, työaikoja ja muita sääntöjä kaikessa toiminnassa.
- Valmennuksen aikana osallistuja on vakuutettu Oulun kaupungin vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella, (IF, Vakuutus sopimustunnus SP0003552985). Vakuutuksesta korvataan tapaturmat, jotka sattuvat vakuutetuille Oulun kaupungin järjestämissä tai valvomissa toiminnoissa.
- Työllisyyspalveluissa on linjattu Nupa-sopimus työllistymistä tukeväksi palveluksi.
- Nupa-sopimus kirjataan asiakkaan työllistymissuunnitelmaan (tai sitä korvaavaan suunnitelmaan, esim. aktivointisuunnitelmaan). Silloin sopimus on asiakasta velvoittava.
- Työllistymistä tukevan palvelun ajalle, on mahdollista myöntää harkinnanvarainen kulukorvaus. Asiakkaan omavalmentaja tekee siitä päätöksen ja lähettää sen KEHA:lle tiedoksi.
- Kulukorvaus on 9€, maksetaan toteutuneilta toimintapäiviltä ja maksatus haetaan kuukausittain jälkikäteen KEHA-keskukselta (KEHA-keskus on valtakunnallinen, maantieteellisesti hajautetulla toimintamallilla ja verkostomaisesti toimiva ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava virasto)

Nupa-sopimus ja harkinnanvarainen kulukorvaus työllisyyspalveluissa

BUSINESSOULU
OULU

BusinessOulu / Työllisyyspalvelut
Tiimiesihenkilö / Byströmin tiimi
Heli Haapaniemi

Nupa- sopimus

- Oulun kaupungin nuorten työpajatoiminta on kaupungin tuottamaa palvelua
- Työpajojen valmennuspalvelut on kuvattu ja työpajavalmennus on linjattu työllisyyspalveluissa **työllistymistä tukevaksi palveluksi**
- Nupa- sopimus sovitaan asiakkaan kanssa yhdessä hänen työllistymissuunnitelmassa (tai sitä korvaavassa suunnitelmassa). Sopimuksesta sovitaan yhdessä asiakkaan ja työpajan yksilövalmentajan kanssa
- Tehtäväksi sovitaan suunnitelmassa, osallistun työllistymistäni tukevaan palveluun
- Suunnitelma on asiakasta velvoittava, joten jos palvelu ei toteudu, siitä tehdään asiakkaalle selvityspyyntö (suunnitelman toteuttamisesta)
- Palvelun ajalle ei anneta erillistä työttömyysturvalausuntoa. Mikäli asiakkaalla on maksava lausunto pohjalla, se ei muutu, mikäli ehdot edelleen toteutuvat. (Asiakas on edelleen työtön, on valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä)

Harkinnanvarainen kulukorvaus

- Kokeilualueen kunta voi myöntää harkinnanvaraista kulukorvausta kokeilulain 10 §:n 1 momentin 3 kohdan c alakohdan perusteella niin kuin JTYPL 9 luvun 1 §:n 3 momentissa säädetään.
- Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää kulukorvausta henkilöasiakkaalle:
 - 1) joka osallistuu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittuun **työllistymistä tukevaan palveluun**; tällaisena palveluna ei pidetä asiointia työ- ja elinkeinotoimistossa eikä 6 luvussa tarkoitettua työnhakijan omaehtoista työttömyysetuudella tuettua opiskelua;
 - 2) jolle palveluun osallistumisesta aiheutuu välttämättömiä kustannuksia; ja
 - 3) jolla ei ole oikeutta kulukorvaukseen 1 momentin perusteella eikä oikeutta vastaavaan korvaukseen palveluun osallistumisesta aiheutuvista kuluista muun lain nojalla.

Työllistymistä tukeva palvelu

- Työllistymistä tukevalla tarkoitetaan TyVM:n mietinnön 16/2020 mukaisesti: "Työllistymistä tukevalla palvelulla viitataan sellaisiin työ- ja elinkeinotoimiston ja kunnan yleisen toimialan puitteissa järjestämiin työllisyyspalveluihin, jotka voisivat nykyisen tulkintakäytännön perusteella olla asiakasta velvoittavia suunnitelmassa sopimisen kautta. Olennaista on, että palvelu liittyy työllistymiseen, ei siis esimerkiksi sosiaali- tai terveydenhuoltoon."
- Työllistymistä tukevan palvelun ei tarvitse olla järjestetty kokonaan tai osittain kokeilualueen kunnan omalla rahalla, vaan se voi olla rahoitettu myös jonkin muun tahon toimesta, (kuten esimerkiksi muun tahon rahoittama valtionavustushanke). Työllistymistä tukevaa palvelua ei siis määritellä rahoittajatahon perusteella.
- Opiskelua ei tulkita työllistymistä tukevaksi palveluksi. Opiskelu tulee aina arvioida erikseen työttömyysturvalain näkökulmasta.

Hyvät käytännöt

Hyvinvointialue ja kunta kuntouttavan työtoiminnan yhdyspinnalla

Koordinoiva palveluesimies
Koordinerande serviceförman

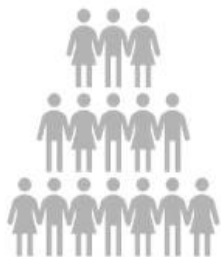
Kirsi Jormanainen

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Österbottens välfärdsområde

176 000
invånare

51 % svenska
42 % finska
7 % andra språk

Finlands lägsta
arbetslöshets-
grad 5,6 %
(4/2022)

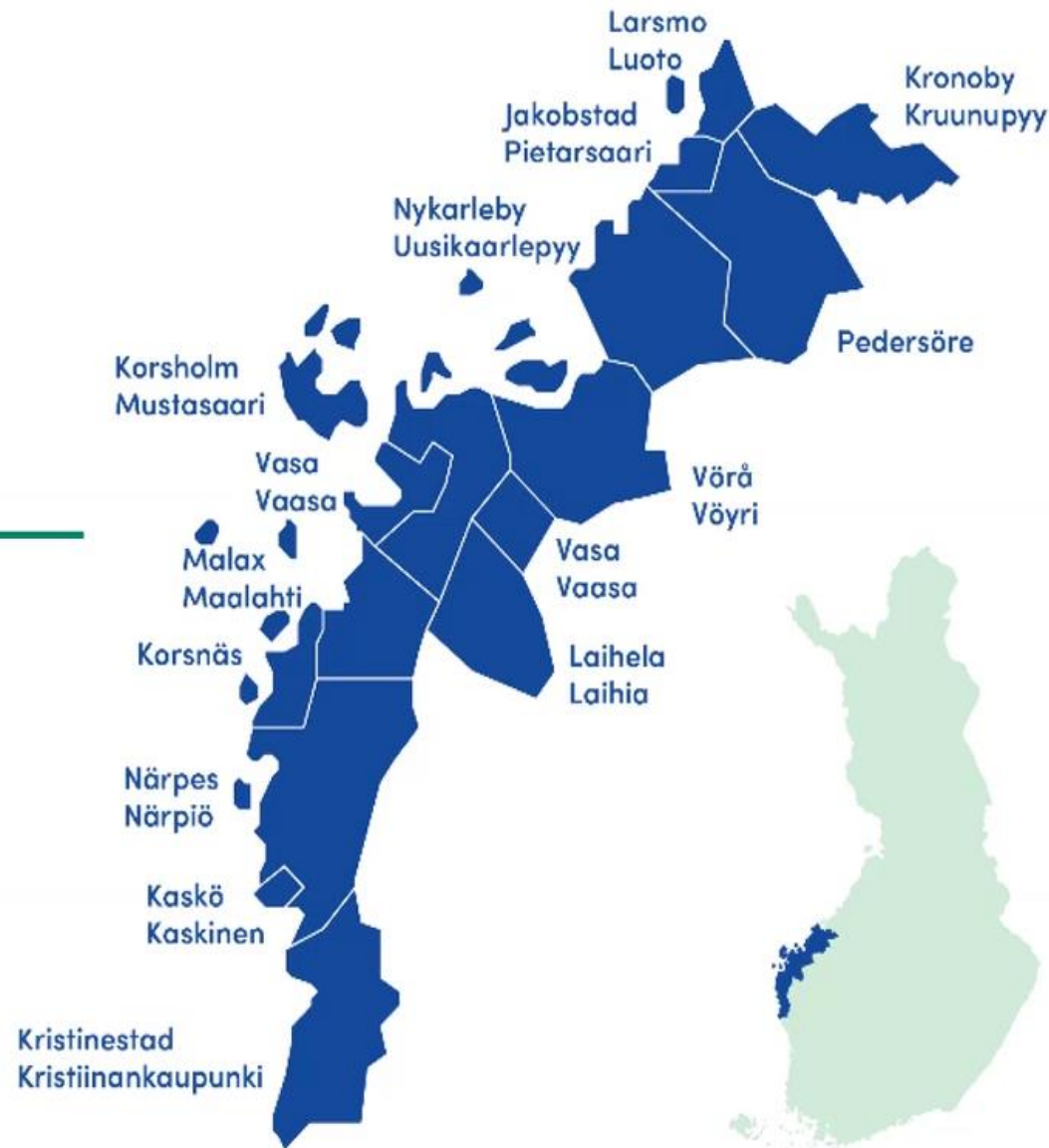
8000 anställda

Familjerna består
i medeltal av
2,82 personer

Den förväntade
livslängden,
högst i Finland,
82,8 år

Våra värderingar Arvomme

Vi agerar jämlikt och
jämställt

**Toimimme
yhdenvertaisesti ja
tasa-arvoisesti**

Vi arbetar från
människa till
människa

**Työskentelemme
ihmiseltä ihmiselle**

Vi ser framåt
ansvarsfullt

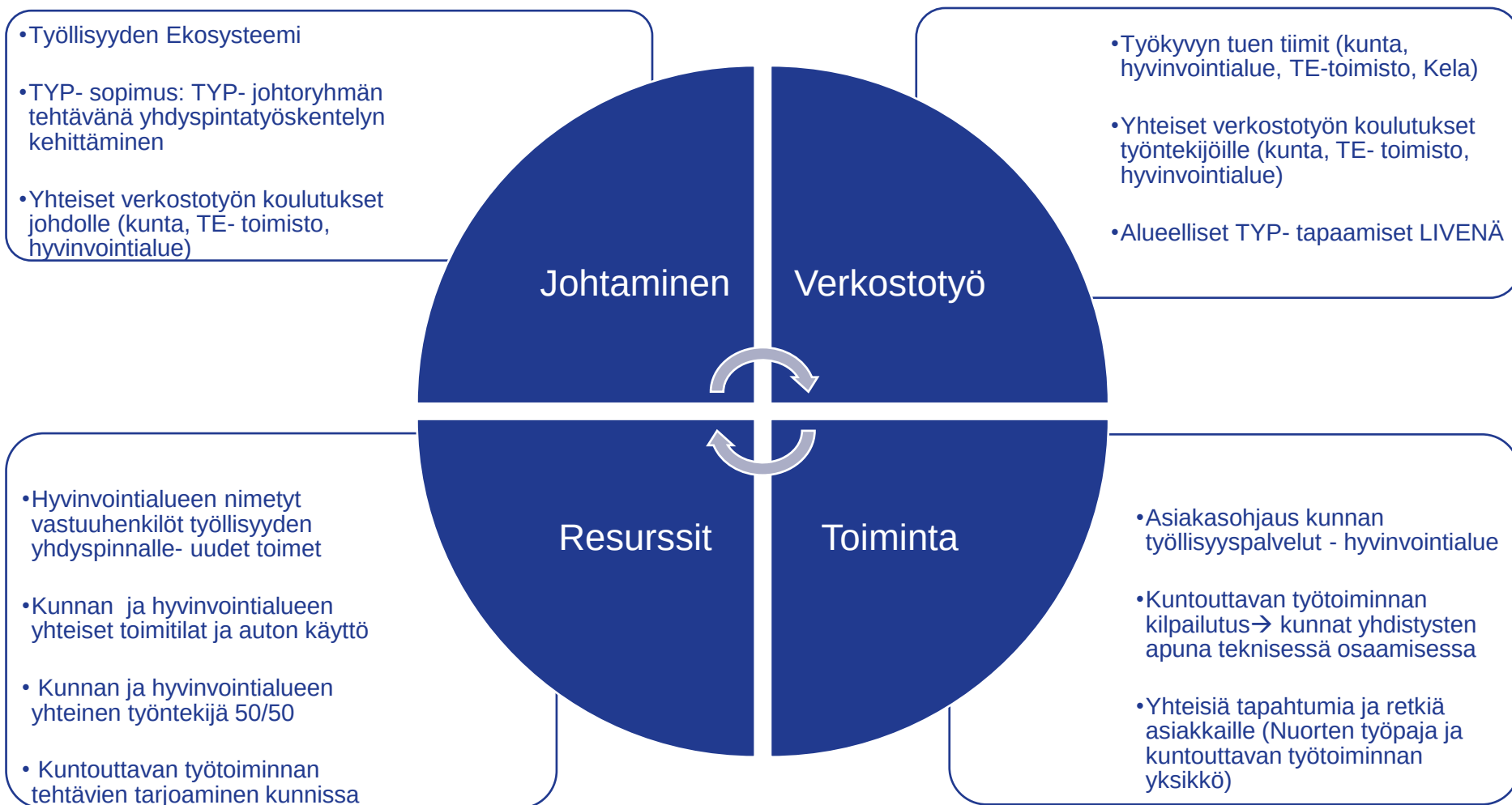
**Katsomme
eteenpäin
vastuullisesti**

Vår serviceattityd
Palveluasenteemme

Kuntouttava työtoiminta: Pohjanmaan hyvinvointialue ja kunnat → hyvät käytännöt

Keskusteleva
yhteistyö

Välmående genom livet. Hyvinvointia läpi elämän.

kirsi.jormanainen@ovph.fi

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

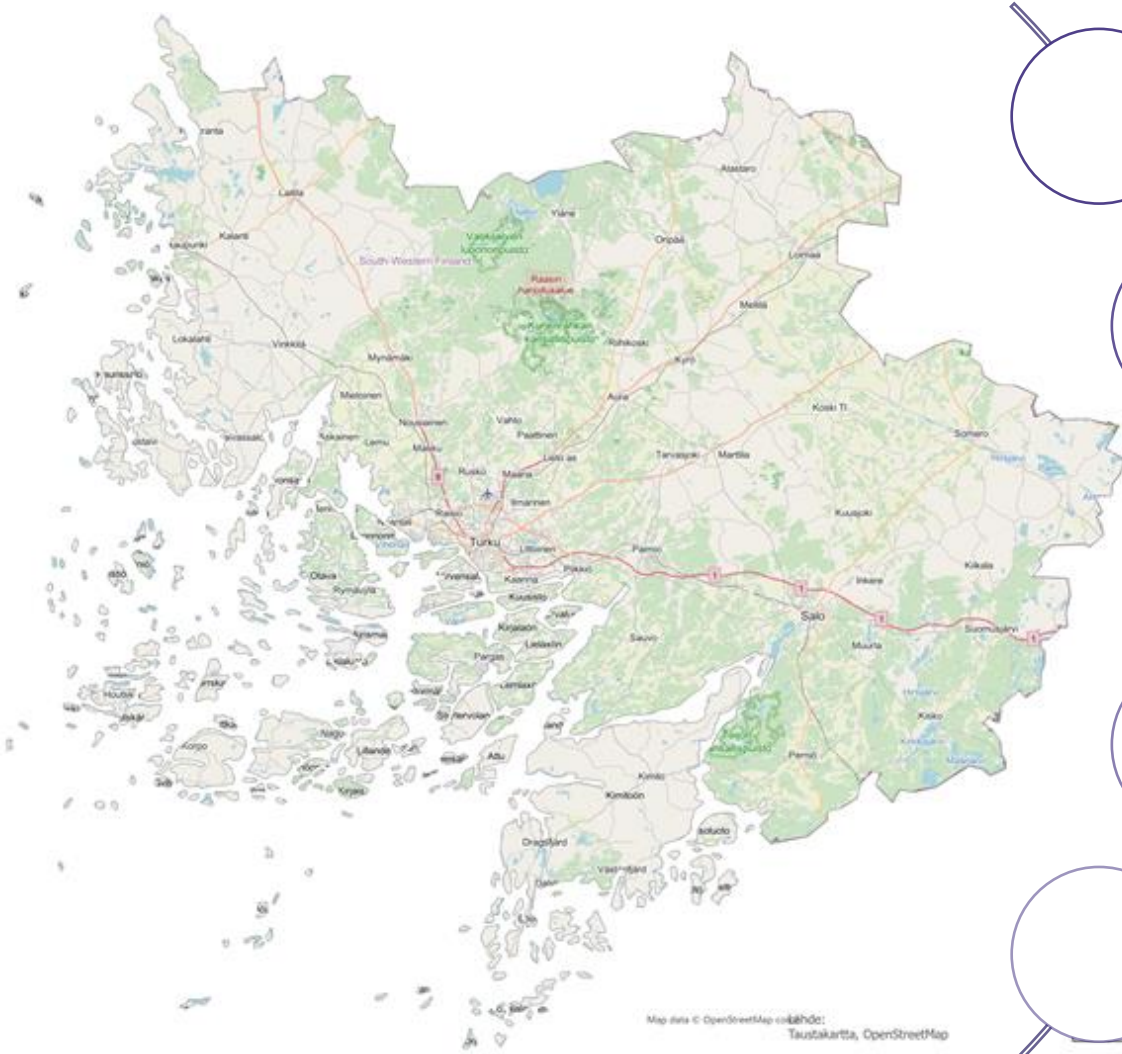
Käytännön yhteistyön esimerkkejä hyvistä käytännöistä

Työhönvalmennus kuntouttavan työtoiminnan nivelvaiheessa

Irina Lindroos
Työllistymistä edistävien palvelujen päällikkö
irina.lindroos@varha.fi

Varsinais-Suomen hyvinvointialue - Varha

Alueella lähes 500 000 asukasta.

Varhassa lähes 24 000 työntekijää.

Erityispiirteinä kaksikielisyys, yliopistollisuus ja 27 kunnan rakenne.

Työikäisten palveluja seitsemällä maantieteellisesti jaetulla alueella. Työllistymistä edistävillä palveluilla osaava tiimi kaikilla alueilla.

Työikäisten palveluissa ensisijaisena tavoitteena yhtenäiset, vaikuttavat ja tasavertaiset palvelut.

VARSINAIS-SUOMEN TYÖLLISYYS LUKUINA

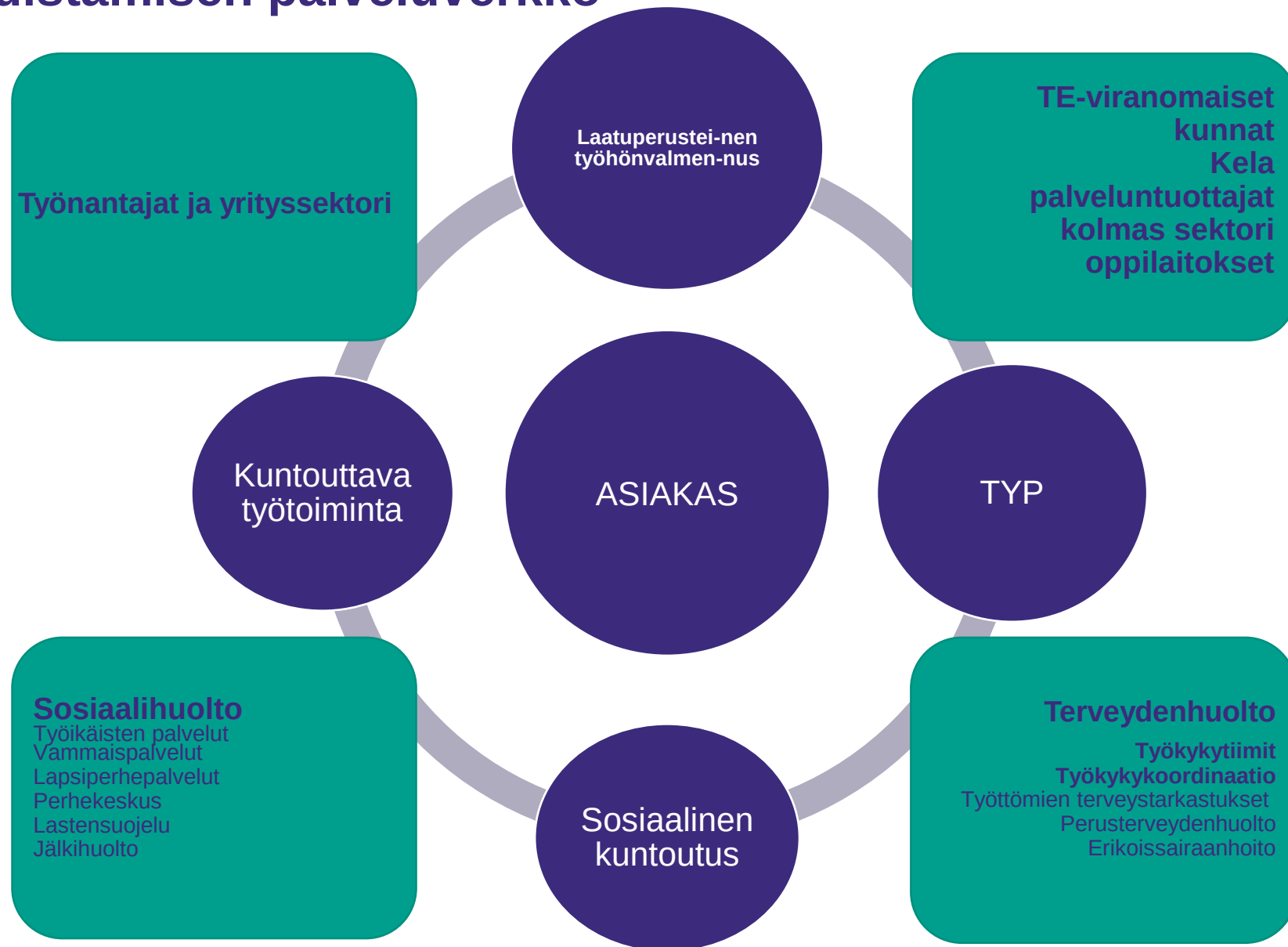
- Työvoima **231 049** henkilöä
- **32 400** työnhakijaa
joista työttömiä työnhakijoita **19 900**
pitkäaikaistyöttömiä **6779** henkilöä
- aktivointiaste **35** %
kuntouttavassa työtoiminnassa **1261** asiakasta.

(Työ- ja elinkeinoministeriö,
Työnvälitystilasto 9/2023)

Työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saavia

- **9302** henkilöä
työllistymistä edistävän palvelun ajalta **2646** henkilöä
(Kelasto 7/2023)

Työllisyyden edistämisen palveluverkko

Työkykyohjelman laajentaminen ja IPS-työhönvalmennus -työpaketit

- Toteutetaan Kestävän kasvun Varsinais-Suomi -hankkeessa. Rahoitus tulee EU:n kertaluontoisesta elpymisvälineestä Next Generation EU.
- Hanketta hallinnoi Suomessa STM ja koordinoi THL.
- Alueiden hyvistä käytännöistä ja päättyneestä Kaveria ei jätetä -hankkeesta otettiin malli uusille työkyvyn tuen palveluille.
- Yhtenä tavoitteena laatuperusteisen työhönvalmennuksen vakiinnuttaminen osaksi Varhan työllistymistä edistäviä palveluja.

Työkykyohjelman laajentaminen

Työkykykoordinaattorit sote-keskuksissa

Työhönvalmentajat työllistymistä edistävässä palveluissa

IPS-työhönvalmennus

Työhönvalmentajat TYKS:n psykoosityöryhmissä

Työhönvalmentajat työllistymistä edistävissä palveluissa

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

Kahdeksan periaatetta

- Palvelu on avoin jokaiselle, joka haluaa osallistua työelämään.
- Työnhakijan tavoitteena on työllistyminen **avoimille** työmarkkinoille.
- **Nopea** työnetsintä.
- Työhönvalmentajat luovat tiiviit yhteistyösuhteet **työnantajiin**.
- Työhaun lähtökohtana on asiakkaan omat mielenkiinnon kohteet.
- Henkilökohtainen jatkuva **tuki**.
- Työhönvalmennus on **integroitu** muuhun työllistymistä tukevaan toimintaan.
- Etuusneuvonta on osa työhönvalmennusta.

Rakentuu viidestä vaiheesta

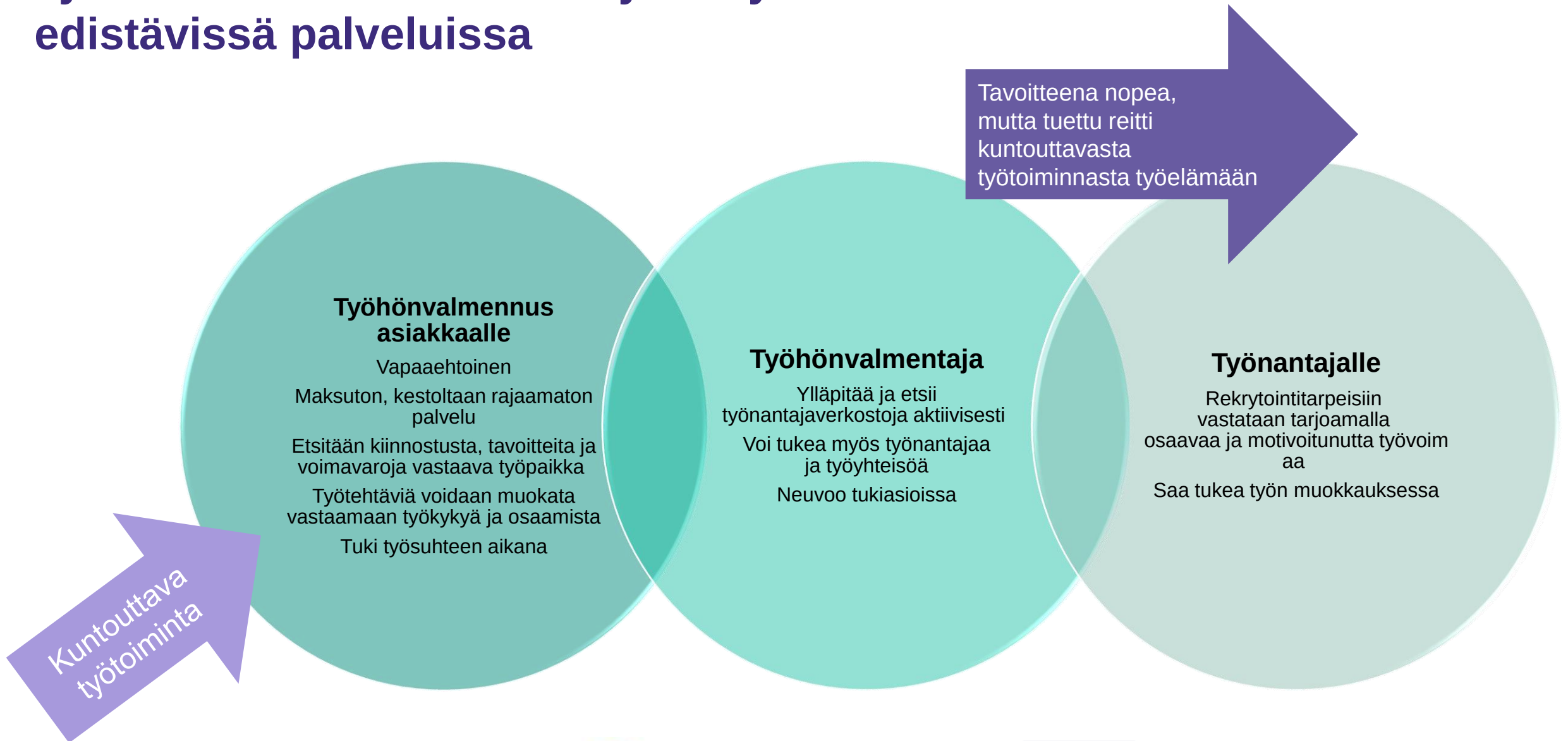
- Palveluun hakeutumisesta ja sopimisesta asiakkaan kanssa.
- Osaamisen kartoittamisesta ja ammatillisesta profiloinnista.
- Työn nopeasta etsinnästä avoimilta työmarkkinoilta.
- Työskentelystä ja tuesta sopimisesta työnantajan kanssa.
- Työsuhteen tukemisesta sekä tuesta työn ulkopuolella.

25 laatukriteeriä ja oma lomakkeisto

Lähde:

Työhönvalmennus Varhan työllistymistä edistävissä palveluissa

Alueelliset työhönvalmentajat

- 6 työhönvalmentajaa
- 1 tiiminvetäjä-työhönvalmentaja
- Ohjaus työhönvalmennukseen pääsääntöisesti työllistymistä edistävien sosiaalipalvelujen kautta.
- Palvelu kohdennettu pääasiassa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille.
- Lisäksi 6 alueellista työkykykoordinaattoria, joiden kanssa tehdään yhteistyötä.

KIITOS!

LISÄTIETOJA HANKKEESTA
PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ SANNA NURMI
sanna.nurmi@varha.fi

**Pikku tauko
Jatketaan klo 15.10**

Paneelikeskustelu: Miten tästä eteenpäin? Millaisia mahdollisuuksia tulevaisuuden yhteistyölle on avautumassa?

Panelistit:

erityisasiantuntija Jaana Heinonen, STM

erityisasiantuntija Merja Hilpinen, OKM

kehittämisasiantuntija, Anne Välimaa, KEHA-keskus

Keskustelun vetäjät:

asiantuntija Tarja-Liisa Riipinen, Into ja Ellen Vogt, Hyvil

Päätössanat ja johtopäätökset

projektipäällikkö Liisa Jurmu, Kuntaliitto ry,
toiminnanjohtaja Timo Kontio, Into ja
erityisasiantuntija Ellen Vogt, Hyvil

erityisasiantuntija
Ellen Vogt
ellen.vogt@hyvil.fi

H Y V I
N V O I N T I A
L U E Y H T I Ö V Ä
L F **HYVIL** Ä R
D S O M R Å D
E S B O L A
G E T

www.hyvil.fi